

Hej alla OMEP-are!

I Göteborgstrakten gör hösten sitt antåg med hög, klar luft, morgondimma och sol som värmer mitt på dagen. Löven börjar ändra färg och frukten har mognat. Skogarna är fulla av svamp och det doftar höst.

Att använda oss av naturen som rogivande och kraftåterhämtande resurs blir nog extra viktigt under den kommande och arbetsintensiva period som väntar oss alla i såväl Svenska OMEP som ute i kretsarna.

Inom Göteborgskretsen pågår ett intensivt och inspirerande arbete. Flera entusiasmerande föreläsningar har genomförts i kretsens regi och nya planeras kontinuerligt. På den stående agendan finns fortsatt planering av OMEP:s världskongress i Göteborg 2010 och det av Arvsfonden finansierade projektet, Barns delaktighet i det fysiska rummet. Styrelsen har utökats med fler ledamöter. Medlemsantalet har också ökat, vilket vi upplever oerhört positivt.

Idéer om hur kongressen kan orga-

niseras på ett bra sätt har vi i år haft möjlighet att hämta både från erfarenheter av OMEP:s konferens i Kanada, Quebec 6-8 augusti, 2008 och ECER konferensen som just avslutats i Göteborg. På ECER konferensen som var förlagd till Göteborgs universitet, Institutionen för pedagogik och didaktik deltog 1500 personer. Det är också här OMEP kongressen kommer att vara lokaliserad. Därför känns det betryggande att så här i efterhand kunna konstatera att det aldrig upplevdes trångt på ECER konferensen och att all teknik fungerat ypperligt.

När det gäller projektet, Barns delaktighet i det fysiska rummet har första delen av studien avrapporterats till Arvsfonden. Arbetet och resultaten från den första projektperioden har sammanställts i en sammantagen delrapport samtidigt som varje krets har skrivit egna delrapporter. För den som är intresserad, se delrapporterna på projektets hemsida: <http://webzone.lut.mah.se/projects/OMEPP>

Sonja Sheridan vid årsmötet 2008

För nästan exakt ett år sedan inbjöd vi till debattartiklar och utrop med anledning av regeringens förslag att dela lärarutbildningen till en avancerad och en grundläggande nivå. I december presenteras Lärarutbildningsutredningen, och risk finns för fler förslag i denna särskiljande anda. Att reagera på utredningen och att arbeta för en fyraårig utbildning på avancerad nivå för förskollärare är av yttersta vikt och ligger helt i linje med OMEP:s värnande av barns rätt till en bra utbildning och professionella lärare.

Sonja Sheridan
Ordförande i OMEP
Göteborgskretsen

OMEPP protesterar mot planerna på att göra förskollärare obehöriga för förskoleklassen
se Pressmeddelande sid 10.

Redaktionen når du på, tfn 08-669 83 70

Sommarkonferens i Québec, Kanada

På världsråd deltog 23 länder, sex länder var förhindrade att komma och hade därför lämnat fullmakt till andra länder. På mötet deltog också en observatör från Burkina Faso.

Cypern, Benin och Nicaragua har startat "preparatory committees" för OMEP.

Tråkigt nog har ibland olika länder i Afrika svårigheter att få visum, så ock denna gång. Styrelseledamöter från Nigeria blev drabbade och kunde inte närvara, vilket är oacceptabelt då Nigeria är värdland för nästa års världsråd och hade för avsikt att skicka extra många delegater till Kanada. Detta är ett stort problem som vi måste diskutera hur vi ska hantera inför framtiden. OMEP-representanter från olika länder bör kunna garanteras visum för att möjliggöra deltagande i konferenser och möten. Detta är ju en av de grundläggande avsikterna med OMEP.

Ett uttalande gjordes på mötet för att fördöma den förfärliga situationen för barn på Haiti. Tusentals barn har kidnappats, torterats och till och med mördats under det senaste årtiondet. En av de drabbade var sonen till OMEP:s vice president. Uttalandet antogs på mötet och skickades till FN på initiativ av OMEP Kanada.

I augusti 1948 startade OMEP med en internationell konferens i Prag. 1958 startade OMEP Kanada. Dessa jubiléer uppmärksammades med bildspel och utställningar. OMEP i Tjeckien har tryckt en historiebok, gjort en utställning som visades på konferensen och ett stort arbete med att iordningställa OMEP:s arkiv med alla historiska data. Arkivet finns på Comenius (Komensky) museum i Prag. Det finns en katalog som listar alla dokumenten och allt finns tillgängligt för forskning.

På mötet rapporterades från de arbetsgrupper som är aktiva:

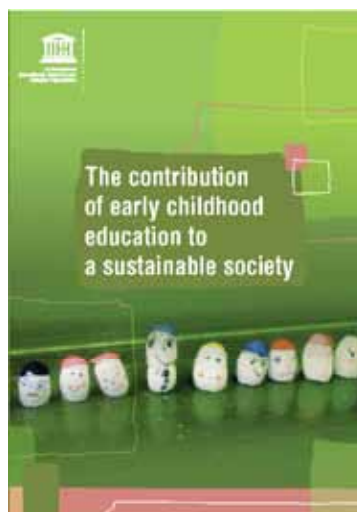
- From "Birth to three" är ett forskningsprojekt som pågår, resultaten

hittills går att läsa i boken "Play and learning in early childhood settings"

publicerat av Springers förlag. Boken finns att köpa och alla inkomster från försäljningen går oavkortat till OMEP.

- Lärande för hållbar utveckling är ett ämne som har prioriterats av världspresidenten Ingrid Pramling Samuelsson i hennes action plan för 2008-2010. Den första internationella konferensen på temat hölls i Göteborg maj 2007 – "The role of early childhood education for sustainable society". Rapporten från konferensen har accepterats av UNESCO och finns tillgänglig på www.unesco.org – gå till Education/ Early childhood/ News. Rapporten heter "The contribution of early childhood education to a sustainable society".

Arbetsgruppen rekommenderar att rapporten används i fortbildning för OMEP:s aktiva medlemmar.

Internationell OMEP-konferensen

Efter världsrådet började den internationella OMEP-konferensen med cirka 200 deltagare. Temat var "Nurturing peace together with children". Det var två intensiva dagar med intressanta föreläsningar inom följande ämnen: fred, empati, "resilience" (ungefär återhämtningskraft), lekens betydelse och kreativitet. Vi fick också en inblick i ECE (early childhood education) i Kanada.

Vi blev särskilt intresserade av "Brundtland Green Schools". Dessa skolor planerar sin verksamhet utifrån Brundtland kommissionens definition av hållbar utveckling: En utveckling som tillfredsställer dagens behov utan att äventyra kommande generationers möjlighet att tillfredsställa sina behov". De agerar lokalt och tänker globalt för att stödja en hållbar framtid. De vill ge barnen hopp och makt/medel att förändra. Verksamheten startade i samarbete med en fackförening – Central Union for Quebec. Här finns mycket inspiration och många idéer att hämta, gå in på deras hemsida <http://www.evb.csq.qc.net> för mer information.

Slutligen inbjöd Victoria Bilewu, vice president från region Afrika, till nästa världsråd 2009 i Lagos, Nigeria, 3-7 augusti Nigeria. Temat på den konferensen är: "Learning to listen, listening to learn". www.omep-nigeria.org/conference

Vi fick också chansen att göra en första presentation av vår kongress "Children – citizens in a challenged world" som kommer att äga rum i Göteborg, 9-13 augusti 2010.

Ingrid Engdahl

Bibi Karlsson

Harens förskola i Québec

Förskolan låg insprängt i ett hyreshus i ett socio-ekonomiskt mindre gynnat område i utkanten av Québec. Det hade funnit i 23 år, var öppet från 7.30 – 17.30 och hade 52 barn från 1,5 år till 5 år indelade i 6 grupper. Det fanns en särskild, mycket väl utrustad avdelning, för en grupp barn i behov av särskilt stöd.

Det var alltså inte fler än 7-8 barn i grupperna, vilket delvis berodde på att det var små och trånga rum, som dessutom ofta var indelade i små ”hörnor” för olika typer av aktiviteter. Men personaltätheten och gruppstorleken var också kommunalt reglerad per vuxen till 5 barn under 18 månader, 8 barn mellan 18 mån. och 4 år. 10 barn mellan 4 och 5 år och 20 barn äldre än 5 år den 30 september.

Personalen bestod av 7 personer, varav c:a hälften med en 3-årig collegeutbildning - samt en speciallärare och en kock. Lönen var mycket låg (14-20 dollar per dag) och det var svårt att rekrytera förskollärare.

Avgiften var 7 dollar per dag, men tillgången på platser var katastrofalt låg med tanke på att förvärvsfrekvensen bland kvinnor var hög. Endast c:a 20 % av barnen fick plats och det gällde att ställa sig i kö så snart som föräldrarna fått ett positivt svar på ett graviditetstest, som föreståndaren uttryckte sig. För c:a 25 % av barnen betalade föräldrarna ingen avgift alls på denna förskola. De privata förskolealternativen var mycket dyra.

Det är naturligtvis svårt att säga något om den pedagogiska kvaliteten vid ett

kort besök, som dessutom skedde på sommarlovet med hopslagna grupper och icke-ordinarie personal. De strukturella förutsättningarna föreföll dock att vara hyggliga, enligt min bedömning. Ett särskilt plus för den låga gruppstorleken. Det största problemet var förmodligen kompetensbilden hos personalen och naturligtvis bristen på platser.

Värdebas, innehåll och arbetsätt var lika våra. Verksamheten byggde på demokratiska och humanistiska värden, respekt, sanning, autonomi, integritet och kommunikation. Familjens betydelse och föräldrars ansvar betonades – kanske i högre grad än hos oss. Québec hade tagit fram en broschyr till ledning för föräldrar vid val av förskola och betonade vikten av att föräldrarna själva utvärderade verksamheten. De beskrev vad föräldrarna skulle titta på beträffande miljö, varierade aktiviteter, interaktion och personalens kvalifikationer och förhållningssätt. En sådan föräldraguide efterlyser jag i vårt land.

Birgitta Lidholt

Några glimtar från mitt arbete som världs- president

Ingrid Pramling Samuelsson och Laura Bush 2008

Från att ha varit ordförande för svenska OMEP till att kliva ut på en internationell arena har varit en resa där jag fortfarande håller på att lära mig koder och policy. Till att börja med överöstes jag av problem med all administration som hör till ordförandeskapet. Detta tror jag emellertid att vi, Ulrika Ageby, min nya sekreterare och jag nu har under kontroll. Min styrka ligger emellertid inte på det administrativa planet, så jag hoppas att Ulrika skall sköta mycket av detta. Världsrådet i Quebec, Kanada i augusti blev ju eldprovet gentemot alla nationella ordföranden i världen.

Handlingsplan

Jag gjorde mitt bästa för att försöka få mer policy på bordet och inte minst frågor om lärande för hållbar utveckling som jag skrivit en handlingsplan kring som ett innehåll för min 3-årsperiod. Det jag tror att jag blev mest häpen över vid världsrådet var, att det utan problem gick igenom en ökning av medlemsavgiften med 10 procent. Under alla år jag deltagit i internationella sammanhang och frågan om avgiftshöjning kommit upp så har den alltid blivit nedröstad.

Det jag tycker är roligt är ju policyfrågor och möjligheter att påverka och arbeta för barn i världen. Jag har hunnit göra en del resande för att göra OMEP känt och mig som ordförande för denna organisation. Och visst ger det utdelning, kanske inte omedelbart, men på sikt. Jag har hunnit vara i New York och träffa Nurper Ulkuer som är chef för ECEC på Unicef, där jag också höll ett seminarium som var välbesökt. Jag hade också möten med olika organisationer och personer, inte minst besökte jag Zigler Centret i New Heaven, där hela *Head Start* rörelsen i USA startade, med hjälp av professor Edward Zigler.

Bryssel & Paris

Jag har besökt "Kultur och utbildnings enheten" i Bryssel och har fått förtroendet att medverka i oktober på en 1-dags konferens om ECEC. Nu i september har jag besökt Unesco och OECD i Paris under 2 dagar. Jag har fått mycket hjälp av Svenska delegationen på Unesco i Paris. De hjälper till att 'öppna dörrar'. Jag fick bl.a. veta att uppföljningen av EFA målen skall äga rum i Oslo i december, varför jag just nu håller på

att formulera och få översatt ett brev som alla nationella OMEP ordföranden kan få och skicka vidare till sina utbildningsministrar för att de skall resa till uppföljningskonferensen. Jag lobbar också för att man skall få in ECEC i EFA målen. Alla verkar vara rörande eniga om att barns förskoletid är viktig, men det är inte riktigt satt på kartan ännu. Så detta kommer jag att jobba för via olika kanaler.

En politisk kraft

I Paris träffade jag bl. a. Ole Brizeid, från Norska Unesco delegationen. Han gav mig rådet att jag skulle tala som en politisk kraft – hur man nu gör det? Jag kanske behöver, prya på Unesco i Paris.

Det mest häpnadsväckande som har hänt är att jag har fått en inbjudan från Vita huset och Laura Bush, till att delta i ett symposium 22 september i New York (se artikel bredvid). Detta är svårt att tack nej till, så det skall jag åka på.

Detta var några glimtar från mitt nya liv ut som ordförande i internationella OMEP! Det är både 'mycket' och utmanande, men roligt och spännande!

Ingrid Pramling Samuelsson
OMEPs världspresident

Advancing Global Literacy as a Foundation for Freedom

Symposiet *ADVANCING GLOBAL LITERACY AS A FOUNDATION FOR FREEDOM* kan ses som en avrapportering av hur långt man har kommit i världen med att få alla människor litterata. Unesco driver en dekad för 'Literacy', och där är Laura Bush ambassadör. Amerikas första dam, Laura Bush håll ett substantiellt och intressant tal som inledning på symposiet. Hon sa bl.a. att literacitet är kärnan i hållbar utveckling och att det är vårt moraliska ansvar att se till att alla människor i världen får möjlighet att läsa och skriva. Hon kopplade också literacitet till demokrati och frihet.

Unesco har under de senare åren genomfört 6 konferenser på olika ställen i världen på detta tema, och från vart och ett av dessa redovisades för vad som händer inom respektive geografiskt område. Det som genomsyrade dessa tal var:

1) kvinnofrågor som ju är relaterade till barns situation, men också till det faktum att läskunniga kvinnors barn

också har bättre hälsa och klarar sig bättre i skolan.

2) att statistiken på läskunnighet i världen ökar står främst Kina för. 1949 var det 80% i Kina som inte kunde läsa och skriva, men år 2000 var det 9%, och det sjunker för varje år. Men statistiken visar också att i 35 länder finns det fortfarande endast 50% läskunniga.

3) det kunskapsbaserade samhället och allas rätt till utbildning

4) mänskliga rättigheter och

5) frågor om demokrati och jämlikhet samtidigt som det är en ekonomisk investering.

Efter detta följde sessioner om USAs åtagande för att bidra till att fler människor blir läs och skrivkunniga och Unescos åtagande för att förbättra läs och skrivkunnande. Koichiro Matsuura, Generaldirektören för utbildning, vetenskap och kultur inom UN avslutade symposiet.

Sedan fanns det två likheter med Nobelfesten:

1. Eftersom alla som får Nobelpreis är män så sitter alltid deras damer på de första bänkarna under ceremonin. Här satt 40-50 First Ladies of the world på första raderna.
2. En fantastisk lunch följde med många kypare och uppträdande i världsklass av Broadway artister som sjöng låtar från en ny musikal, Hights.

Jag har knutit en del bra kontakter för OMEPs räkning!

Ingrid Pramling Samuelsson
25 september 2008

BARN I FÄNGELSE

Ett utvecklingsprogram för barn som besöker familjemedlemmar i fängelse av Joyce Waddell-Townsend, OMEP i Canada

Det är viktigt att barn har kontakt med sina föräldrar oavsett vilket brott de har begått. Det stärker familjebanden och medverkar till en bättre återanpassning till samhället. För 16000 berörda kanadensiska barn i alla åldrar är det viktigt att finna sätt att möta sina föräldrar som grund för en positiv relation. Det är också viktigt att föräldrarna får hjälp att förklara sin situation för barnen.

Att leva med barn

1981 – 1982 startade Projektutveckling vid Fort Saskatchewan Correctional Center ”Att leva med barn”. Målet var att stärka familjebanden genom:

- att säkerställa besökstid av god kvalitet för barn och föräldrar genom att erbjuda lämpliga leksaker och aktiviteter för barn på lämplig plats
- att ordna föräldrautbildning för intresserade interner
- att ge internerna möjlighet att samspela och delta i barnens lek under besökstimmarna.

”Föräldraklassen” möttes en kväll i veckan under en 12 veckorsperiod och samtidigt tre timmar bevakad praktik en gång i veckan på lördagar. ”Internstudenterna” deltog då barnens program. En förskolestudent var anställd som assistent för barnen, så att instruktören skulle vara fri att samspela med ”internstudenterna” och eventuella besökare. Lokal och säkerhetsfrågorna ordnades tillfredställande. För fortbildning och barnaktiviteter anställdes en kvalificerad förskollärare. Lämpligt material anskaffades och tillverkades av internerna. Tiden för besöken dubblerades till 3,5 tim. Antalet barn ökade från 15 till 45, som kom varje vecka. Det kunde noteras att föräldrar, som inte själva fått tillgång till leksaker, som barn använde materialet

för egna behov och blev distraherade i tillsynsrollen.

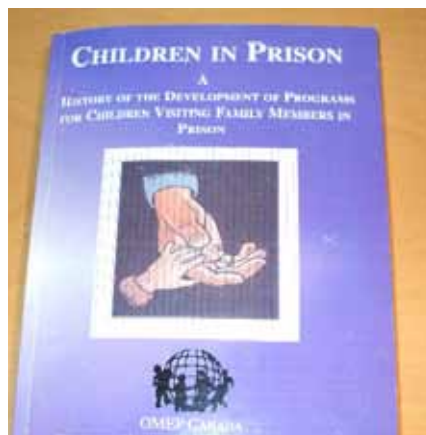
Föräldrautbildningen tog upp frågor om disciplin, föräldrars och barns känslomässiga behov, rädslor, ansvar, att handskas med separationer, självkänsla, föräldrastilar, normala barns utveckling och påverkan från deras egna barndomserfarenheter. Kursen fick högt betyg.

Informationen om projektet utvecklades och 1996 gjordes ett radioprogram och en video. Det resulterade i att under perioden 1998 – 2004 startades verksamheter på ytterligare 7 ställen.

2004 kom den här boken som ska vara ett stöd för dem som vill arbeta med eller starta upp liknande verksamheter. Stöd till familjerna är det bästa sättet att motverka återfall.

Boken finns på engelska och franska. Vi i Sverige har fått den för ett eventuellt svenskt initiativ. Är du intresserad? Kontakta mig, helst via mail, moller.marianne@comhem.se

Marianne Möller

Svenska OMEP är med i UNICEF rapport från årsmötet 2008

OMEP är en av UNICEFs medlemsorganisationer. Här kommer nu litet information om verksamheten. Om-sorg, vilja och pengar är tre ledord för verksamheten i Sverige år 2008.

Under de år som UNICEF har verkat internationellt så kan det konstateras att barnadödligheten i världen har halverats på 46 år. Ändå dör 9,7 miljoner barn årligen innan de fyllt 5 år. 60 % färre barn dör i mässling och ”bara” 20 % av världens barn vaccinerats fortfarande inte. Konstateras kan också att fattigdom och hunger nu ökar p g a stigande matpriser.

Världsföräldrar

Insamlingsintäkterna gjorde 2007 till ännu ett framgångsrikt år. Bidraget till UNICEFs program i utvecklingsländer var 179,5 miljoner kronor, jämfört med 130,9 miljoner kronor 2006. Allt fler anslöt sig som Världsföräldrar och gav bidrag på minst 100 kr i månaden. Vid årsskiftet fanns det 78 439 Världsföräldrar. Bidrag från företag utgjorde 32 % av insamlingsintäkterna. Av insamlade medel gick 57 % till öronmärkta projekt och 43 % till prioriterade områden. Prioriterade områden fram till 2009 är: barns tidiga utveckling, utbildning och jämställdhet, skydd mot våld och övergrepp, samt opinionsbildning. Öronmärkta projekt på 101.7 miljoner förekommer i: Etiopien, Nepal, Malawi, Burma, Kambodja, Sierra Leone, Kongo, Gambia, Nigeria, Paraguay, Pakistan, Vietnam, Indien och Bangladesh.

Varje år gör några personer ur styrelsen en studieresa till något land, som får bistånd från UNICEF, för att på plats följa hur pengarna används.

Förra året åkte man till Malawi ett litet land i hjärtat av Afrika. I år gick resan till Indien. Under seminariet efter årsmötet gavs en bild av erfarenheterna från den resan. Det har visats sig att pengarna används på ett lämpligt sätt.

Barnvänliga städer

En motion om ”Barnvänliga städer” hade inkommit från föreningen IPABarns rätt till lek. Den handlar om att stadsplaneringen i Sverige alltmer sker på barnens bekostnad. UNICEFs styrelse ska till nästa årsmöte återrapportera vad som kan göras med anledning av motionen.

Ett uttalande togs av årsmötet för att tas med till UNICEFs världsmöte i juni. - ”Barns rättigheter i Kina och Tibet” – Under oroligheterna i Tibet har skolbarn fängslats, misshandlats och torterats. Omvärlden bör därför på alla sätt försöka förmå Kina att respektera de mänskliga rättigheterna

och att leva upp till sina åtaganden enligt Barnkonventionen.

Nyutkommet och angeläget från UNICEF:

- ”1946 -2006 Sextio år för världens barn” en historisk översikt för att fira UNICEF:s 60-årsjubileum. Den visar, årtionde för årtionde hur arbetet med att hjälpa barn över hela världen har utvecklats sedan andra världskriget.

- ”Lyssna på oss!” Rapport om barns upplevelser som asylsökande i Sverige. Rapporten är framställd med anledning av beslutsfattares och berörda instansers brist på kunskap, om hur asylprocessen påverkar barns och ungdomars psykiska hälsa.

- ”Kan det vara människohandel?” En kortfattad information för myndigheter med flera, som kan komma i kontakt med barn, som utsatts för människohandel.

- Handbok om FN:s barnkonvention. UNICEF har i samarbete med Socialstyrelsen gjort en bok om hur man kan arbeta runt Barnkonventionen.

Om Du vill veta mer om UNICEF:s verksamhet så gå in på www.unicef.se eller mejla till unicef@unicef.se

Marianne Möller

Barns delaktighet i det fysiska rummet

Det fysiska rummet spelar en viktig roll för barn i förskolan. Allmänna Arvsfonden tilldelade hösten 2007 Svenska OMEP medel för att under två år driva ett projekt. Syftet med projektet är att tillsammans med förskollärare och barn i åldern 1-5 år undersöka och utveckla metoder för barns delaktighet, både inomhus och utomhus i förskolan.

Syftet med projektet

är att utveckla kunskap om barns delaktighet och inflytande i förskolans fysiska rum. Tillsammans med lärare och barn i åldern 1-5 år studeras olika strategier för barns delaktighet och metoder utvecklas inom projektet för att göra barn delaktiga i det fysiska rummet.

Projektet riktar sig i första hand till dem som använder förskolans närmiljö, dvs. barnen, förskolepedagogerna och den övriga personalen i förskolan. Det bygger på och genomförs utifrån ett nära samarbete mellan olika yrkesprofessioner och intressenter som tillsammans strävar efter att göra barnen aktivt deltagande i sin närmiljö.

Vi menar att det är unikt att arkitekter, forskare och förskolepedagoger arbetar tillsammans med barn för att de skall kunna påverka sin egen miljö på ett sätt som får konkreta och synliga resultat. Detta gör det också möjligt att koppla ihop barns medverkan och rättigheter i deras vardag och därmed ge barnen en begynnande förståelse för demokrati och demokratiska processer.

Metodutveckling

Metodutveckling är en viktig del av projektet. Resultaten kommer att vara till nytta för dem som i andra sammanhang arbetar med barn och barns delaktighet i det fysiska rummet, t.ex. lärare på förskolor, lärarutbildare, forskare, fysiska planerare, arkitekter, förvaltare, politiker m.fl.

Här utgör OMEP en omfattande nätverksarena där det finns andra spridningsmöjligheter på såväl nationell som internationell nivå än de mer traditionella mellan kommuner och mellan kommuner och högskola.

Foto www.fotoakuten.se

Digital plattform

Inför uppstarten av projektet Barns delaktighet i det fysiska rummet har Malmökretsen ansvarat för uppbyggande av en digital plattform. Inom denna digitala plattform kan projektledare och delprojekt lägga in dokument efter hand. Här finns också e-mail möjligheter för deltagarna i projektet och man kan i den digitala plattformen kontinuerligt under hela processen få en bild av projektets gång och utveckling. Detta ökar också möjligheten för projektdeltagarna att ta del av varandras erfarenheter utan att fysiskt behöva träffas. En gemensam litteraturbank håller också på att byggas upp. Den digitala plattformen fungerar idag som ett intranät för sammanhållning och kommunikation för projektets alla delar och deltagare.

I projektets nästa fas finns planer på att utveckla den digitala plattformen till en mer utåtriktad projektsite som syftar till att sprida resultat och erfarenheter av projektet och öppna upp för fortsatt dialog mellan alla medverkande och intresserade aktörer! Delar av den digitala plattformen är redan öppen och här

ligger information om Projektet, Arvsfonden och OMEP. Se länk: <http://webzone.lut.mah.se/projects/OMEP>

Delaktighet och inflytande - hur då?

Barns delaktighet och inflytande omfattar lärandeperspektiv, demokratiperspektiv och tillgänglighetsperspektiv. Det innebär att barn har ett reellt inflytande som omfattar såväl förskolans lärandemiljö som det egna lärandet, leken och trivseln. Grundförutsättningar för barn att höja sin röst och kunna uttrycka sin åsikt är att barn blir lyssnade till, informeras, får olika erfarenheter, kan utveckla relevant kunskap och är omgivna av vuxna som vill och strävar efter att ta barns perspektiv. Barns möjligheter till delaktighet och inflytande påverkas av vuxnas föreställningar av vad delaktighet innebär i relation till deras syn på barn och barns kunskapsutveckling. Deras inflytande i förskolan är utöver ett öppet och tillåtande klimat beroende av fysisk tillgänglighet där organisationen av förskolans

rum, dagens struktur, förvaring av material etc. skapar möjligheter för barn att delta och påverka. Utgångspunkten i barnperspektivet ligger i barns behov och rättigheter och innebär att vuxna ser till konsekvenser av politiska beslut och om vuxnas handlande för barn och deras uppväxt (Halldén, 2003). Barn betraktas med deras behov och deras rättigheter ur vuxnas perspektiv. Det är vuxna som har tolkningsföreträde. Barns perspektiv utgår från barn som informanter om sitt liv och sin uppväxt och att försöka framställa tillvaron så som den ter sig för barn (Halldén, 2003). Eva Johansson (2003) skriver att forskning utifrån ett barn perspektiv innehåller "en strävan efter att träda in i barns livsvärld", att utgå från "det som visar sig för barnet" (s. 42). William Corsaro (1997), bland andra, ser barn som sociala aktörer, som medkonstruktörer av och i sin egen verklighet snarare än informanter om den.

Genomförande och preliminära resultat

Projektet genomförs i form av tre delstudier i städerna Göteborg, Stockholm och Umeå och en metaanalytisk studie av Skåne kretsen. Totalt deltar 10 förskolor i städerna Göteborg, Stockholm och Umeå. Det är ca 133 förskollärare och barnskötare och ca 533 barn i åldern 1-5 år som deltar i projektet. Barnen och lärarna deltar aktivt och projektet planeras och utförs tillsammans med dem. Projektet dokumenteras, utvärderas och följs upp både lokalt och nationellt. Beroende på de olika delstudiernas förutsättningar och syften skiljer aktiviteterna sig lokalt från varandra. Dock är huvudsyftet och målet gemensamt. Det man

studerat inom de olika delstudierna är "barns delaktighet i det fysiska uterummet" utifrån perspektiv på demokrati och medbestämmande, genus, pedagogik etc.

I projektets första fas har genomgripande och viktiga kartläggningar genomförts av förskolornas uterum, vad barn gör när de är ute, vilka platser de väljer och lärarnas syn på barns delaktighet och vad det innebär för deras egen professionalitet och yrkets professionalisering.

Resultaten visar att barnens önsknings utgår från deras egna erfarenheter. Det är här arkitekter och andra deltagande aktörer spelar en central roll genom att de har stor erfarenhet av att arbeta med förskolans lärare för att ändra miljön och omgivningen på olika sätt.

Resultaten av kartläggningarna ligger till grund för projektets fortsättning. Det man kan konstatera är att mycket av denna kartläggning har genomförts utifrån att vuxna studerar vad barn gör och att vuxna söker kunskap om hur barn tänker om olika frågor. I projektets andra fas riktas fokus på barnen och hur de talar om det fysiska uterummet. I fokus är delaktighetsprocessen, alltså hur barn görs delaktiga av lärarna och i vilka sammanhang och situationer barn är delaktiga i utformandet av förskolans uterum samt vilka strategier de själva väljer för att göra sig delaktiga.

Projektets framskridande

Framöver handlar det om att vidga barns och lärares erfarenheter. Att möjliggöra för barn som har ett verbalt språk att vara med och komma med idéer samt aktivt delta i hela processen med att förändra sin miljö. Det handlar också om att

arbeta nära de yngre barnen, att tolka deras agerande och fullfölja deras signaler. Dels att föra in nya och andra sätt att tänka som kan vidga de erfarenheter lärare och barn har.

Att tolka de yngsta

När det gäller de allra yngsta barnen så handlar deltagande om att observera och försöka ta barnens perspektiv genom att tolka deras agerande som intentioner och meningsskapande. Små barns handlingar tolkas som avsiktliga och som uttryck för deras vilja eller önskan. Detta förutsätter att vuxna/lärare runt barnen har en tillåtande och öppen atmosfär där barn har möjligheter att göra val och ta initiativ. Intentionen är att så långt det är möjligt involvera de små barnen ute på gården i exempelvis diskussionerna med de äldre barnen. Lärarna har värdefull kunskap gällande de små barnens särskilda behov och intressen som arbetsgrupperna kommer att ta tillvara.

Förslagen och slutprodukterna är här inte det viktigaste, avgörande är själva delaktighetsprocessen och barnens deltagande. Därför är det viktigt att projektet under dessa kommande steg dokumenteras utifrån barnens röster och förslag och att arbetsmetoderna kontinuerligt följs upp och utvärderas. Resultatet kan komma att ställas ut, möjlighet finns också att barnen själva är med och presenterar.

Under den kommande projektperioden kommer vi att pröva såväl befintliga metoder som de som växer fram utifrån projektets erfarenheter och resultat.

Sonja Sheridan
projektledare

Svenska OMEP oroar sig för förskolans kvalitet

PRESSMEDDELANDE 14 oktober 2008

- Det är rent oförskämt och oansvarigt av utredaren/regeringen att de förskollärare som byggt upp den nya skolformen förskoleklass inte skulle vara behöriga för sitt eget arbete! säger Ingrid Engdahl, ordförande i Svenska OMEP.

Svenska OMEP har i dagarna remissvarat på Lärarlegitimationsutredningen (SOU 2008:56) och på förslaget om Barnomsorgspong och allmän förskola för treåringar (Ds 2008:52). Vi stöder helhjärtat förslaget om att utöka rätten till allmän förskola till att gälla från höstterminen det år barn fyller tre år, men ser oroande planer på att sänka kraven på förskola och förskollärarytbildning.

- Det som oroar mest är regeringens planer på att sänka kraven för lärarutbildningen för förskollärare och att genomföra ett separat legitimationssystem, skilt från lärarlegitimationen. Svenska OMEP föreslår ett enhetligt system för hela utbildningssektorn. Att särskilja förskollärare till ett eget system och att utelämnas fritidspedagoger från legitimation rimmar illa med den integrerade syn på förskola – skola – fritidshem som uttrycks i läroplaner och allmänna råd.

Förslaget (SOU 2008:52) innebär också att förskollärare inte längre skulle vara behöriga att undervisa i förskoleklass/skolans tidigare år, men ger grundskollärare behörighet för förskoleklassen – utan vidareutbildning.

- Det är oacceptabelt. Regeringen inför en ny skolpolitik utan att dessa frågor varit föremål för utredning, säger Ingrid Engdahl. Detta går helt emot modern barnforskning som beskriver stor variation av barns utveckling och lärande i dessa åldrar och därmed förespråkar både bredd

och djup i pedagogiskt hänseende.

Med inrättandet av förskoleklassen 1998 fördes förskolans traditioner och pedagogik in i skolan och det blev förskolläraernas uppgift att via den nya förskoleklassen delta i utvecklingen av verksamheten. Svenska OMEP anser att förskollärares kompetens behövs i förskoleklassen och även i samverkan kring grundskolans första år och fritidshemmet.

- Jag är rädd för att detta dike grävs djupare av Lärarutbildningsutredningen, med en fortsatt åtskillnad och försämring för förskolans pedagoger. Lärarnas kompetens är den viktigaste kvalitetsfaktorn i förskola och skola. Svenska OMEP anser att lärarutbildningen ska vara minst fyraårig och ligga på avancerad nivå för alla lärargrupper.

Svenska OMEP vill i sammanhanget även framföra att det självklart ska vara möjligt för alla lärargrupper att genomgå forskarutbildning, inte bara för gymnasiet lärare, som utredningen föreslår. Forskning om yngre barns lek, lärande och utveckling är lika angelägen som när det gäller ungdomar i gymnasieskolan. Frågan är också angelägen sett ur ett genusperspektiv.

Svensk förskola är ett föredöme internationellt – vilket vi som internationell organisation har många bevis på - och har under de senaste 25 åren byggts ut så att den idag är tillgänglig för de flesta barn i förskoleåldern. Endast 7 000 treåringar beräknas stå utanför förskolan idag. Föräldrarna är mycket nöjda med sin förskola och de allra flesta föräldrar väljer dessutom att låta barnen gå längre tid i förskolan än allmänna förskolans föreskrivna 525 timmar/år.

Svenska OMEP avvisar därför be-

stämt regeringens planer på att samla nya enskilt drivna omsorgsformer under begreppet ”*annan pedagogisk verksamhet*”, att ersätta nuvarande begrepp *familjedaghem* i skollagen (Ds 2008:52). Det kan leda till en urholkning av begreppet *förskola* för barn i grupp som leds av högskoleutbildade pedagoger. För *övrig förskoleverksamhet* (eller annan pedagogisk verksamhet) ställs inte motsvarande kvalitetskrav. Den svenska förskolans renommé baserad på flera decenniers medvetna arbete bör värnas både för alla barn i svensk förskola men också ur ett internationellt perspektiv.

- Regeringen har i flera sammanhang aviserat satsningar på förskolan i form av förskolläraryftet och en översyn av Läroplan för förskolan □ Lpfö 98. Svenska OMEP deltar gärna i detta arbete, säger Ingrid Engdahl.

För närvarande genomför Svenska OMEP särskilda satsningar inom projektet *Barns delaktighet i den fysiska miljön* (delfinansierat av Allmänna arvsfonden) och inom området *Lärande för hållbar utveckling* där vi deltar i ett formuleringsarbete inom ramen för en UNESCO rekommendation.

För mer information:
Ordförande Ingrid Engdahl,

tel. 070-952 67 35

Vice ordförande Bibi Karlsson,
tel 073-903 87 50

Skriv gärna insändare mot dessa förslag!

OMEPs världskongress 2010 hemsidan har öppnat

Children – citizens in a challenged world
Lärande för hållbar utveckling
Olika barndomar
Jämställdhet och jämlikhet

Kongressen hålls på Pedagogen i Göteborg 11 – 13 augusti 2010.

www.omep2010.org

Kontaktpersoner

Ordf. Ingrid Engdahl, Pyrolavägen 25, 181 60 Lidingö, 070 952 67 35

OMEP- nytt: Astrid Waleij, redaktör, 08-669 83 70

Skåne-kretsen: Kristian Lutz, 040-665 82 63

Göteborgskretsen: Sonja Sheridan, Mor Annas väg 56, 443 51 Lerum,
031-786 23 68

Stockholmskretsen: Eva Ärlemalm-Hagsér, Sunnanvindsgränd 209, 177
71 Järfälla, 0706-42 30 85

Norrlandskretsen: Margareta Rönngren, Taffelstråket 45, 903 53 Umeå,
090-16 12 02,

Svenska OMEPs hemsida: www.omep.org.se

OMEP- nytt 2008:2

Utgiven av Göteborgskretsen okt 2008

ISSN: 1104 - 7569

Utgivningsplan

2008:3 Manusstopp 15/11, utkommer i december

Svenska OMEPs mål

är att skapa kontakter och samverkan både nationellt och internationellt, med och mellan olika yrkesgrupper, som är engagerade i frågor som rör barn i åldrarna 0-8 år.

Svenska OMEP arbetar för att genom olika åtgärder sprida kunskap om barn och barns villkor i såväl Sverige som andra länder.

Svenska OMEP arrangerar

- temakvällar, debatter och seminarier kring aktuella frågor
- konferenser och symposier
- studiebesök för utländska OMEP- medlemmar
- internationella kontakter

Som medlem i Svenska OMEP

- kan du påverka myndigheter som ansvarar för att barns behov tillgodoses
- får du träffa andra yrkesgrupper som arbetar för barn i åldrarna 0-8 år
- kan du delta i seminarier och konferenser i Sverige och i världsOMEP
- får du OMEP- nytt 2-3 gånger/år

Medlemskap

Du blir medlem när du betalar årsavgiften som är:

150 kronor för enskild medlem, 100 kr för studenter

500 kronor för organisation

180 kronor till ger dig OMEPs internationella tidskrift *International Journal of Early Childhood*.

Beloppen sätts in på Svenska OMEPs plusgiro: 45 63 41-7

Kom ihåg att skriva namn, adress och e-postadress på inbetalningskortet eller i meddelanderutan, om du betalar över Internet.